

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Bohuslava Hnízdlila a JUDr. Brigity Chrástilové v právní věci **žalobce: JUDr. Z. V.**, proti **žalovanému: Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, poštovní příhrádka 21/P, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 2. 2006, č. j. OSZ – 4 - 5/SE – Dv - 2006, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 23. 4. 2007, č. j. 12 Ca 49/2006 - 59,

takto:

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 23. 4. 2007, č. j. 12 Ca 49/2006 - 59, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas podanou kasační stížností napadá v záhlaví označené usnesení Městského soudu v Praze, kterým stěžovateli nebyl ustanoven zástupce pro řízení o kasační stížnosti. Stěžovatel nesouhlasil s tím, že důvodem, proč mu zástupce pro řízení o kasační stížnosti z řad advokátů ustanoven nebyl, byla podle Městského soudu v Praze skutečnost, že stěžovatel údajně získal vysokoškolské právnické vzdělání, které je požadováno pro výkon advokacie podle § 5 odst. 1 písm. b) zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů. Stěžovatel poukazuje na stanovisko pléna Nejvyššího soudu ze dne 18. 5. 1995, Plns 1/1995, podle něhož absolvent bývalé Vysoké školy Sboru národní bezpečnosti nesplňuje podmínku získání právnického vzdělání pro výkon advokacie. Dále poukázal na to, že Městský soud v Praze v jeho jiných věcech trvá na názoru vyjádřeném v citovaném stanovisku Nejvyššího soudu, a dochází tak ke zcela opačným závěrům, než jaké učinil v projednávané věci.

Z obsahu soudního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatel podal proti meritornímu rozhodnutí Městského soudu v Praze (spor o nicotnost rozhodnutí žalovaného) v zákonné lhůtě kasační stížnost. V této kasační stížnosti požádal o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti z řad advokátů, neboť podle svého přesvědčení nemá ve smyslu § 105 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie, přičemž odkazoval na důkaz zaslaný Městskému soudu v Praze dne 22. 2. 2007 ke sp. zn. 12 Ca 78/2006, a to diplom Vysoké školy Sboru národní bezpečnosti č. 1450 ze dne 22. 7. 1987, podle kterého stěžovatel ukončil studium s vyznamenáním a získal vysokoškolské vzdělání ve studijním oboru práva a byl mu přiznán titul doktor práv.

Z obsahu napadeného rozhodnutí Městského soudu v Praze Nejvyšší správní soud zjistil, že s ohledem na žádost stěžovatele o ustanovení zástupce z řad advokátů pro řízení o kasační stížnosti se Městský soud v Praze zabýval především otázkou, zda stěžovatel získal vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie ve smyslu § 105 odst. 2 s. ř. s. Městský soud konstatoval, že oním zvláštním zákonem je zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o advokacii“). Dále uvedl, že předpoklady pro výkon advokacie stanoví citovaný zákon v ustanovení § 5 odst. 1 písm. b). Pokud jde o vzdělání potřebné pro výkon advokacie, uvedené ustanovení uvádí, že je zapotřebí získat vysokoškolské vzdělání v rámci magisterského studijního programu v oblasti práva studiem na vysoké škole v České republice nebo získat vzdělání v oblasti práva na vysoké škole v zahraničí, pokud tak stanoví mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána. Zmiňované ustanovení § 5 odst. 1 písm. b) zákona o advokacii pak odkazuje na § 46 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o vysokých školách“). Podle tohoto ustanovení je magisterský studijní program zaměřen na získání praktických poznatků založených na soudobém stavu vědeckého poznání, výzkumu a vývoji. Městský soud v Praze dále poukázal na přílohu zákona o vysokých školách, která obsahuje seznam veřejných vysokých škol, v němž je uvedena mj. Vysoká škola Policie České republiky. Z této skutečnosti Městský soud v Praze vyvodil, že pokud stěžovatel získal 22. 7. 1987 vysokoškolské vzdělání v oboru práva a získal akademický titul JUDr. na Vysoké škole Sboru národní bezpečnosti, jedná se o vzdělání odpovídající vzdělání uvedenému v § 5 odst. 1 písm. b) zákona o advokacii, protože podle Městského soudu v Praze je Vysoká škola Policie České republiky, která poskytuje vzdělání ve smyslu § 46 zákona o vysokých školách, nástupnickou školou Vysoké školy Sboru národní bezpečnosti.

Usnesení bylo stěžovateli doručeno dne 2. 5. 2007, kasační stížnost byla podána dne 10. 5. 2007.

Stěžovatel je osobou oprávněnou k podání kasační stížnosti, neboť byl účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí krajského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.) a tuto kasační stížnost podal včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.). V kasační stížnosti uplatňuje důvody, které je podle jejich obsahu možno, neboť směřují proti právnímu posouzení věci krajským soudem, subsumovat pod ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Nejvyšší správní soud proto považuje kasační stížnost za přípustnou. Nejvyšší správní soud za této situace napadený rozsudek krajského soudu v mezích řádně uplatněných kasačních důvodů a v rozsahu kasační stížnosti podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. přezkoumal, přitom dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Nejvyššímu správnímu soudu se kasační stížností předkládá k rozhodnutí jediná otázka, a to, zda absolvent Vysoké školy Sboru národní bezpečnosti absolvoval vzdělání, jež je ve smyslu ustanovení § 5 odst. 1 písm. b) zákona o advokacii vyžadováno jako podmínka výkonu advokacie, a zda v důsledku toho musí či nemusí být ve smyslu § 105 odst. 2 s. ř. s. v řízení o kasační stížnosti být zastoupen advokátem.

K této otázce Nejvyšší správní soud uvádí, že východiskem úvah je skutečně, jak naznačil i Městský soud v Praze, ustanovení § 5 odst. 1 písm. b) zákona o advokacii. Podle citovaného ustanovení je podmínkou zápisu do seznamu advokátů získání vysokoškolského vzdělání v rámci magisterského studijního programu v oblasti práva studiím na vysoké škole v České republice, nebo získání vzdělání v oblasti práva na vysoké škole v zahraničí, pokud tak stanoví mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána, anebo je toto vzdělání uznáno podle zvláštních právních předpisů.

Vzhledem k tomu, že formulace podmínky slovy „*získání vysokoškolského vzdělání v rámci magisterského studijního programu v oblasti práva*“ byla do ustanovení § 5 odst. 1 písm. b) zákona o advokacii vnesena až zákonem č. 210/1999 Sb., kterým se mění zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, a zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, v reakci na přijetí zákona o vysokých školách, který nově definoval studijní programy s účinností od 1. 7. 1998, je zapotřebí zabývat se rovněž otázkou, jakou relevanci má z hlediska podmínek pro výkon advokacie právnické vzdělání dosažené v předchozích obdobích. Na tuto otázku dává jasnou odpověď zmiňovaný zákon č. 210/1999 Sb. v části třetí (přechodná ustanovení), čl. III., bodu 13. Podle tohoto ustanovení se za vysokoškolské vzdělání získané v rámci magisterského studijního programu v oblasti práva studiím na vysoké škole se sídlem v České republice pro účely zápisu do seznamu advokátů nebo zápisu do seznamu advokátních koncipientů považuje též vysokoškolské vzdělání získané před 1. lednem 1999 „*na právnické fakultě vysoké školy*“ se sídlem v České republice.

Klíčovým je tedy nikoliv rozbor pojmu „*vzdělání v rámci magisterského studijního programu v oblasti práva*“ ve smyslu § 46 zákona o vysokých školách, jak učinil Městský soud v Praze, ale rozbor pojmu „*vzdělání na právnické fakultě vysoké školy*“. V tomto kontextu Nejvyšší správní soud nemůže než odkázat na své usnesení ze dne 18. 4. 2007, sp. zn. 3 Ads 30/2006, v němž jasně konstatoval, že od vzniku Vysoké školy Sboru národní bezpečnosti až do jejího zrušení byly na této škole zřízeny následující fakulty: Fakulta Veřejné bezpečnosti, Fakulta Státní bezpečnosti, Fakulta ochrany státních hranic a Fakulta vyšetřování. Žádná z nich tedy nebyla formálně ani obsahově právnickou fakultou zajišťující univerzální právní vzdělání ve všech oborech práva. Ze stanovených oborů na Vysoké škole Sboru národní bezpečnosti a z učebních plánů této školy je zřejmé, že sice poskytovala též určité vzdělání v některých odvětvích práva, ale její zaměření bylo odlišné od právnických fakult tehdy existující Univerzity Karlovy v Praze a Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Brně, neboť odpovídalo specifickým požadavkům na výuku tehdejších příslušníků bývalého Sboru národní bezpečnosti.

Na podkladě těchto faktů dospěl Nejvyšší správní soud ve výše uvedeném usnesení k závěru, že vzdělání na kterékoliv fakultě Vysoké školy Sboru národní bezpečnosti nelze považovat za vysokoškolské právnické vzdělání v takovém rozsahu, jaký byl předmětem studia na právnických fakultách vysokých škol. Absolvováním této fakulty tudíž stěžovatel nezískal univerzální právní vzdělání ve všech oborech práva a nevyhovuje tak nárokům stanoveným v ust. § 5 odst. 1 písm. b) zákona č. 85/1996 Sb. pro výkon advokacie, jejímž obsahem je právní pomoc v nejširším rozsahu a ve všech právních odvětvích.

V daném případě nelze aplikovat ustanovení části třetí, čl. III, bodu 13 zákona č. 210/1999 Sb., neboť jak vyplývá z výše uvedeného, studium na některé z fakult Vysoké školy Sboru národní bezpečnosti nelze považovat za studium na právnické fakultě, a to nejen z formálního, ale i obsahového (tj. materiálněprávního) hlediska.

Závěrem musí Nejvyšší správní soud podotknout, že právě uvedený názor je podpořen i nálezem Ústavního soudu ČR ze dne 13. 9. 1995, č. 225/1995 Sb., a konec konců i pro obor civilního práva stanoviskem pléna Nejvyššího soudu ze dne 18. 1. 1995, Plsn 1/95, uveřejněným ve Sbírce soudních rozhodnutí pod č. Rc 30/95, na něž se odvolává sám stěžovatel.

S ohledem na výše uvedené tedy Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná, proto napadené rozhodnutí Městského soudu v Praze zrušil a vrátil mu věc k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). Městský soud v Praze je v dalším řízení právním názorem vysloveným v tomto rozhodnutí vázán (§ 110 odst. 3 s. ř. s.). V novém rozhodnutí rozhodne i o nákladech řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejdou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. září 2007

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu

